

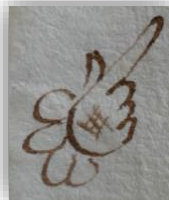
VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI ŠTÁTNEHO ARCHÍVU V TRENČÍNE ZA ROK 2020

Mgr. Peter Brindza, PhD.,
riaditeľ

OBSAH

Výročná správa o činnosti Štátneho archívu v Trenčíne za rok 2020	2
Personálny stav	2
Odborné archívne činnosti	4
Predarchívna starostlivosť	5
Vedenie evidencie pôvodcov registratúr	6
Vyradňovacie konanie	6
Posudzovanie a schvaľovanie registratúrnych poriadkov a plánov	7
Kontrolná činnosť	7
Preberanie archívnych dokumentov	9
Evidencia archívneho dedičstva	10
Ochrana archívnych dokumentov	11
Filmotéka	13
Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov	13
Stav spracovania a sprístupnenia archívnych dokumentov k 31. decembru 2020	13
Spracovanie a sprístupnenie archívnych dokumentov vo vykazovanom roku	14
Prístup k archívnym dokumentom	16
Prístup k archívnym dokumentom na základe bádateľského listu	16
Prístup k AD formou odpisu, výpisu, potvrdenia, alebo kópie na základe písomnej žiadosti	18
Prístup k archívnym dokumentom formou rešerše na základe písomnej žiadosti	19
Poplatky	19
Príručná odborná archívna knižnica	20
Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	20
Výskumné úlohy	21
Publikačná činnosť	21
Kultúrno-osvetová činnosť	23
Organizačná a riadiaca práca, vzdelávanie, ekonomické a administratívne práce	24
Obrazová príloha	26

VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI ŠTÁTNEHO ARCHÍVU V TRENČÍNE ZA ROK 2020

Štátny archív v Trenčíne je organizačne začlenený pod sekciu verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Jeho sídlom je krajské mesto Trenčín. Vnútorne sa člení na oddelenie spracúvania archívnych dokumentov (OSAD) a oddelenie služieb verejnosti (OSV). Zároveň k archívu patria dve pracoviská - pracovisko Archív Považská Bystrica a pracovisko Archív Bojnice. Územne do jeho pôsobnosti patrí len časť z okresov v rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja (okresy Považská Bystrica, Púchov, Ilava, Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Myjava a Prievidza). Okresy Bánovce nad Bebravou a Partizánske aj napriek tomu že patria do Trenčianskeho kraja, spadajú do územnej kompetencie Štátneho archívu v Nitre pracovisko Archív Topoľčany.

Výročná správa Štátneho archívu v Trenčíne za rok 2020 predstavuje komplexný dokument informujúci verejnosť o činnosti zamestnancov a dosiahnutých výsledkoch. Správa sa zameriava na základné okruhy hodnotenia činnosti v jednotlivých archívnych oblastiach. Podáva informácie o personálnom stave a odborných činnostiach pracovníkov archívu a to aj v medziročnom porovnaní. Výročnú správu členíme na kapitoly, tak ako sú vykazované v ročnom výkaze práce. Konkrétne ide o nasledujúce okruhy archívnych činností: evidencia archívneho dedičstva Slovenskej republiky, predarchívnu starostlivosť, odborné spracúvanie a sprístupňovanie archívnych fondov, prístup k archívnym dokumentom, príručná odborná archívna knižnica, výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová a tiež organizačná činnosť, riadiaca a hospodársko-administratívna práca.

PERSONÁLNY STAV

V Štátnom archíve v Trenčíne bolo v roku 2020 systematizovaných 19 štátnozamestnaneckých miest. Počas roka sme evidovali niekoľko personálnych zmien, kedy nastúpili dve zamestnankyne z pracovísk na materské dovolenky. K dátumu 24. marec 2020 si odišla plniť svoje rodičovské povinnosti najskôr Mgr. Martina Liďáková z pracoviska Archív Bojnice, na jej miesto bola do dočasnej štátnej služby prijatá k dátumu 1. apríl 2020 Eva Géczy.

Na pracovisku Archív Považská Bystrica na materskú dovolenku nastúpila k dátumu 2. jún 2020 Mgr. Petra Bubeníková, na jej zastupovanie bola k dátumu 15. jún 2020 prijatá Mgr. Františka Dubovanová, ktorá má so správou registratúry bohaté skúsenosti z predchádzajúcich zamestnaní.

Vzhľadom k tomu, že 31. december 2020 bol pre Mgr. Máriu Ďurčovú z oddelenia spracúvania archívnych dokumentov posledným pracovným dňom nakoľko odišla do starobného dôchodku, v závere roka sa realizovalo výberové konanie VK/2020/2799 na obsadenie tohto štátnozamestnaneckého miesta. Úspešne ním prešla Mgr. Simona Mikušková, ktorá sa presunie v rámci oddelenia spracúvania archívnych dokumentov z miesta hlavný

referent na miesto samostatný radca a to k dátumu 1. január 2021. Na uvoľnené miesto hlavného referenta bolo v rámci oddelenia spracúvania archívnych dokumentov v závere kalendárneho roka vypísané výberové konanie, ktorého realizácia sa ale tesne pred Vianocami pozastavila vzhľadom k usmerneniu o zrušení jedného štátnozamestnaneckého miesta (!).

Štátny archív v Trenčíne vykazoval k dátumu 31. december 2020 celkovo 19 systematizovaných miest z ktorých bolo 16 obsadených zamestnancami v stálej štátnej službe. Dve miesta na pracovisku Archív Bojnice sú obsadené zamestnankyňami (Mgr. Eliška Kolečanská a Eva Géczy) v dočasnej štátnej službe a jedno miesto (Mgr. Františka Dubovanová) je rovnako v dočasnej štátnej službe aj na pracovisku Archív Považská Bystrica (zástup za materskú dovolenku). Žiadne miesto nie je systematizované vo verejnom záujme.

Vysokoškolské vzdelanie z aktuálnych 19 zamestnancov má celkovo 14 zamestnancov, z nich vysokoškolské v druhom stupni má 13 zamestnancov a jedno miesto je obsadené vysokoškolsky vzdelaným zamestnancom v treťom stupni (riaditeľ). Vysokoškolské archívne vzdelanie má celkovo 7 zamestnancov, z toho sú 4 v Štátnom archíve v Trenčíne, 2 na pracovisku Archív Považská Bystrica a 1 zamestnankyňa na pracovisku Archív Bojnice. Zvyšní zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním sú najmä absolventmi príbuzných odborov (politológia, knihovníctvo, história). Z piatich stredoškolsky vzdelaných zamestnancov s maturitou v minulosti až traja absolvovali archívny kurz.

Personálne obsadenie Štátneho archívu v Trenčíne vrátane pracovísk počas roka 2020

Štátny archív v Trenčíne:	
	Funkcia
Mgr. Peter Brindza, PhD.	štátny radca – riaditeľ archívu
OSAD:	
Mgr. Janka Štefaničáková	hlavný radca - vedúci OSAD
Mgr. Mária Ďurčová do 31.12.2020	samostatný radca
Mgr. Radka Mináriková	samostatný radca
Mgr. Simona Mikušková	hlavný referent
OSV:	
Mgr. Patrícia Pastrnáková	odborný radca - vedúci OSV
Mgr. Peter Špirko	samostatný radca
Soňa Michalcová	radca
Erika Sušinová	hlavný referent
Marta Holúbková	hlavný referent
Pracovisko Archív Považská Bystrica:	
Mgr. Helena Hollá	hlavný radca - vedúci pracoviska
Mgr. Michaela Košová	samostatný radca
Ing. Miroslav Šmalo	samostatný radca

Mgr. Petra Bubeníková do 1.6.2020	samostatný radca
Mgr. Františka Dubovanová od 15.6.2020	samostatný radca
Pracovisko Archív Bojnice:	
Mgr. Zuzana Kotianová	hlavný radca - vedúci pracoviska
Mgr. Eliška Kolečanská	samostatný radca
Ing. Katarína Hudecová	radca
Mgr. Martina Liďáková do 23.3.2020	radca
Eva Géczy od 1.4.2020	radca
Emília Michalovičová	radca

ODBORNÉ ARCHÍVNE ČINNOSTI

Zamestnanci Štátneho archívu v Trenčíne vrátane pracovísk odpracovali spolu 3711,5 pracovných dní z celkového počtu 4789 pracovných dní, ktoré mal rok 2020. Na dovolenky, lekárske vyšetrenia, práceneschopnosť a ošetrovania členov rodiny zamestnanci čerpali 1077,5 pracovných dní. Podstatnú časť tvorili dni v súvislosti s „koronakrízou“ (práceneschopnosť, ošetrovanie člena rodiny). Na odborných archívnych činnostiach sa počas roka podieľalo celkovo 19 zamestnancov.

Jednotlivo sa odborným archívny činnosti najviac pozornosti už tradične venovalo prístup k archívny dokumentom a to až 1050,25 dní.

Druhou časovo najnáročnejšou činnosťou bolo spracúvanie archívny dokumentov, ktorému zamestnanci venovali 984,25 dní. Je to rozdiel oproti predošlému roku, kedy túto priečku obsadila predarchívna starostlivosť.

Objem predarchívnej práce si v roku 2020 vyžiadala pracovný fond vo výške 683,25 pracovných dní.

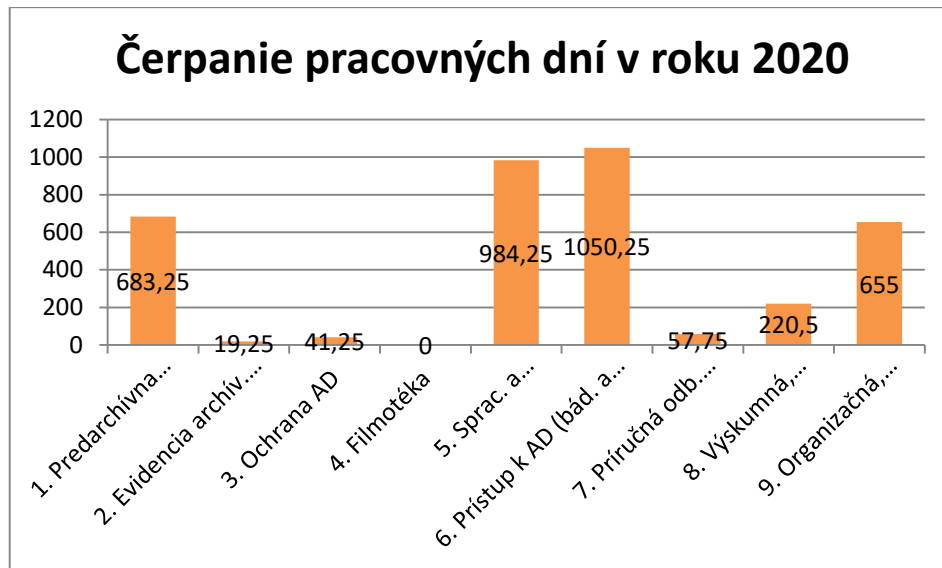
O niečo menej si vyžiadala organizačná a riadiaca práca s počtom 655 pracovných dní. Je to pokles o 23,5 pracovného dňa oproti predchádzajúcemu roku čo bolo iste zapríčinené aj pandémiu koronavírusu, kedy sa fyzicky nekonali školenia, semináre ani žiadne kurzy.

Výskumná, publikačná a kultúrno-osvetová činnosť tvorila v poradí piatu časovo najnáročnejšiu agendu v rámci odborných archívny činností s počtom 220,5 pracovných dní. V medziročnom porovnaní je to pokles o takmer polovicu (2019 to bolo 408,5 dní) a opäť najväčšiu zásluhu na tom mala pandémia koronavírusu, ktorá znemožnila konanie takmer všetkých výstav, exkurzií, seminárov a pod.

Príručnej odbornej archívnej knižnici bolo venovaných 57,75 pracovných dní a aj to v drvivej väčšine len v samotnom sídelnom archíve (50,75 dní), kde sme sa venovali systematickému katalogizovaniu knižničného fondu.

Medziročne sme sa o niečo menej zaoberali ochranou archívny dokumentov, keďže sa žiaden dokument nereštauroval ani nekonzervoval. Ochrana spočívala väčšinou v preškatulovaní archívneho materiálu, premiestňovaní fondov, lepení štítkov, meraní teploty, zlepšení stavu archívny budov a podobne.

Napokon najmenej času sa už tradične venuje evidencii archívneho dedičstva v objeme 19,25 dní, v podstate úplne rovnako ako v predošlom kalendárnom roku.

Tabuľka porovnania čerpaných pracovných dní pre jednotlivé úseky pracovných činností za roky 2018 - 2020

Oblasť pracovnej činnosti	r. 2018	r. 2019	r. 2020
Predarchívna starostlivosť	589,25	811,75	683,25
Evidencia archívneho dedičstva SR	22,25	19,25	19,25
Ochrana archívnych dokumentov	22,25	52	41,25
Filtotéka	0	0	0
Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov	856,5	594	984,25
Prístup k AD (bádateľská a správna agenda)	1209,75	1166,5	1050,25
Príručná odborná archívna knižnica	19,75	34	57,75
Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	427,75	408,5	220,5
Organizačná, riadiaca, hospodársko-administratívna agenda	735	678,5	655
Spolu:	3882,5	3764,5	3711,5

PREDARCHÍVNA STAROSTLIVOSŤ

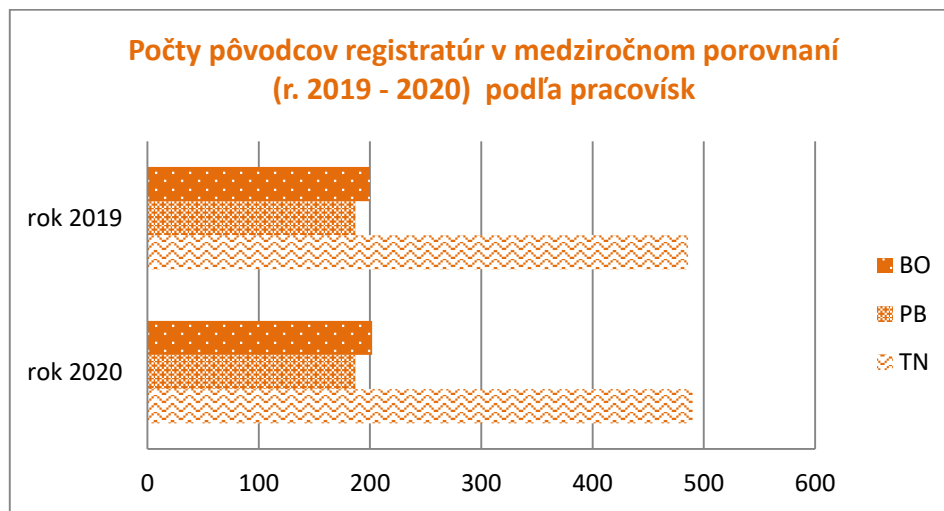
Predarchívnu starostlivosť zaraďujeme k základným archívnym činnostiam. Zahŕňa viacero na seba nadväzujúcich činností počnúc štátnym odborným dozorom, cez vyrad'ovacie

konania, posudzovanie registratúrnych poriadkov a plánov až po preberanie archívnych dokumentov a evidenciu archívneho dedičstva. V nasledujúcej časti sa preto zameriame na jednotlivé činnosti a podrobnejšie ich zhodnotíme za rok 2020 z pohľadu štatistického.

Vedenie evidencie pôvodcov registratúr

Štátny archív v Trenčíne eviduje spolu 879 pôvodcov registratúr čo je takmer totožný stav s rokom 2019. Počas roka došlo v evidencii len k nepatrným zmenám. Zmeny v počte pôvodcov nastali na pracovisku Archív Považská Bystrica, kde v roku 2020 vyradili z evidencie až 36 pôvodcov a nezaradili ani jedného nového. Na pracovisku Archív Bojnice nevyradili z evidencie ani jedného pôvodcu, práve naopak, 2 nových pôvodcov zaradili do evidencie. V sídelnom archíve 7 pôvodcov zaradili a 3 vyradili.

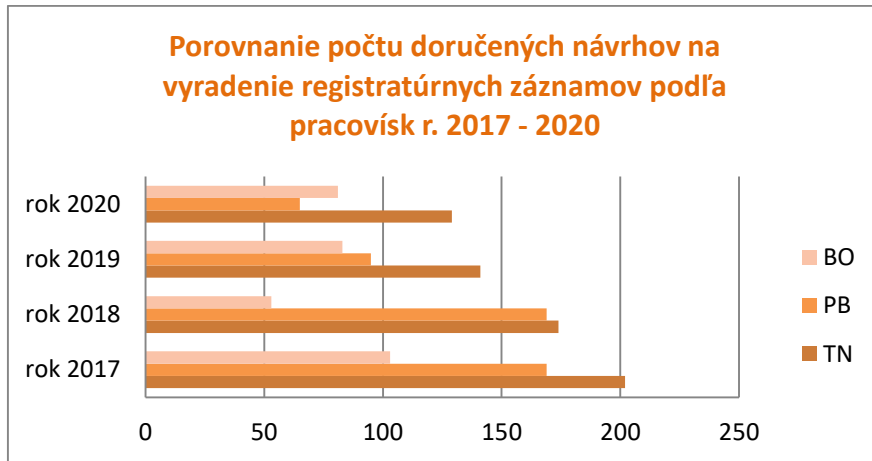
Celkovo bolo v roku 2020 z evidencie vyradených 39 pôvodcov registratúr a zaradených 9 pôvodcov registratúr.

Vyrad'ovacie konanie

V roku 2020 sme celkovo posudzovali 275 predložených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov, čo je pokles o 44 návrhov oproti roku 2019. Počet predložených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov klesá už tretí rok po sebe. Najviac návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov bolo doručených už tradične sídelnému archívu (129), o niečo menej pracovisku Archív Bojnice (81) a napokon najmenej (65) pracovisku Archív Považská Bystrica. Oproti predošlému roku zaznamenávame pokles prijatých návrhov v sídelnom archíve aj na oboch pracoviskách. Uplynulý rok bolo prekvapivo najmenej doručených návrhov na pracovisku Archív Považská Bystrica čo nebýva pravidlom.

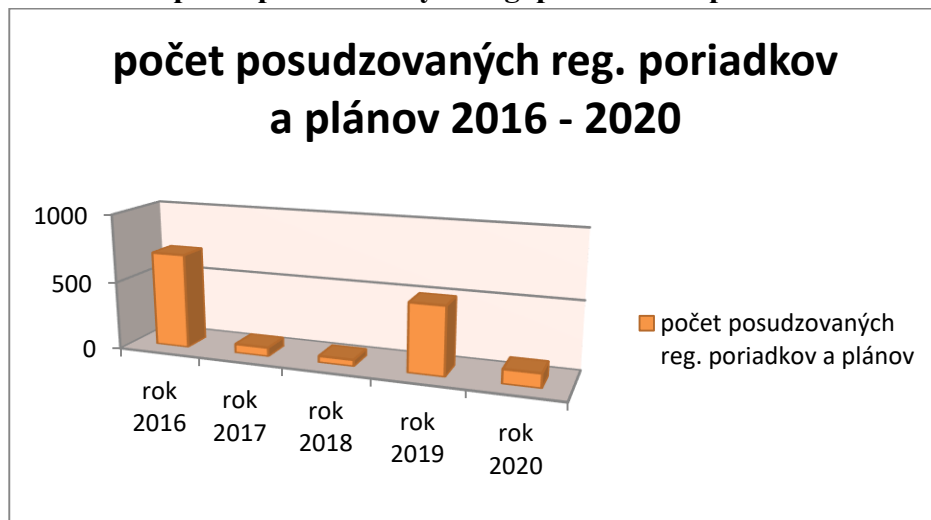
Z celkového počtu doručených návrhov (275) bolo schválených 210 návrhov. V percentuálnom vyjadrení sa počet schválených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov pohybuje okolo 75% z celkového množstva doručených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov. V rámci rozpisu pracovných dní vyrad'ovacie konania zaberali podstatnú časť pracovných dní na úseku predarchívnej starostlivosti.

Posudzovanie a schvaľovanie registratúrnych poriadkov a plánov

Posudzovanie a schvaľovanie registratúrnych poriadkov a plánov nepatrilo v roku 2020 k hlavným činnostiam v rámci predarchívnej agendy. Podstatná časť registratúrnych poriadkov a plánov sa posudzovala v rokoch 2016 a 2019, preto v roku 2020 archív posudzoval len 104 registratúrnych poriadkov a plánov. Z celkového množstva bolo do sídelného archívu doručených 72 registratúrnych poriadkov a plánov, pracovisku Archív Považská Bystrica bolo doručených 28 reg. poriadkov a plánov a napokon pracovisko Archív Bojnice sa zaoberal len 4 internými normami pre správu registratúry. Z celkového množstva 104 reg. poriadkov a plánov bolo archívom schválených 94 interných noriem čo činí približne 95 % z doručených návrhov na posúdenie interných noriem na správu registratúry. Z množstva 94 schválených reg. poriadkov a plánov bolo až 79 pôvodcov I. kategórie a len 15 schválených tvorili pôvodcovia II. kategórie.

Porovnanie počtu posudzovaných reg. poriadkov a plánov 2016-2020

Kontrolná činnosť

V roku 2020 vykonal Štátny archív v Trenčíne 43 kontrol správy registratúry. Väčšina kontrol bola zameraná na orgány verejnej moci resp. organizácie patriace do I. kategórie pôvodcov registratúry, 6 kontrol bolo vykonaných u pôvodcov II. kategórie.

Z pôvodného počtu plánovaných kontrol (54) nebolo vykonaných 11 kontrol, a to v:

- Trenčianskej nadácii v Trenčíne,
- Strednej odbornej škole obchodu a služieb v Novom Meste nad Váhom,
- Obecnom úrade vo Svinnej,
- Okresnom výbore zväzu ochrancov prírody a krajiny v Považskej Bystrici,
- Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Trenčíne,
- spoločnosti LEONI Slovakia, spol. s r. o.,
- Mestskom kultúrnom stredisku v Novom Meste nad Váhom,
- Regionálnej poľnohospodárskej a potravinovej komore v Trenčíne,
- Mestskom úrade v Trenčíne, Mestskom úrade v Novom Meste nad Váhom
- Mestskom úrade v Starej Turej.

Uvedené kontroly neboli uskutočnené z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 a s tým súvisiacimi prijatými protipandemickými opatreniami. V jednom prípade nebola kontrola vykonaná z dôvodu zmeny príslušnosti kontrolovaného subjektu – Okresný výbor zväzu ochrancov prírody a krajiny v Považskej Bystrici, o ktorej sa archív dozvedel až počas prípravy vykonania štátneho odborného dozoru. V jednom prípade nebola vykonaná plánovaná následná kontrola subjektu Trenčianska nadácia v Trenčíne z dôvodu prípravy rekonštrukcie budovy, v ktorej nadácia sídli. Vzhľadom na to, že rekonštrukcia budovy bude prebiehať v roku 2021 a nie je možné odhadnúť, ako dlho bude trvať, a teda subjekt bude i naďalej bez sídla, následná kontrola v tomto subjekte nebude vykonaná ani v roku 2021. Z uvedeného dôvodu bude 10 nevykonaných kontrol z pôvodného plánu zaradených do plánu kontrolnej činnosti v roku 2021.

Z pôvodného plánu bolo vykonaných 6 následných kontrol správy registratúry zameraných na odstránenie zistených nedostatkov. Uvedené kontroly boli vykonané na:

- Strednej zdravotníckej škole Celestíny Šimurkovej v Trenčíne,
- Strednej odbornej škole v Trenčíne,
- Obecnom úrade v Kostolnom,
- Obecnom úrade v Brestovci,
- Strednej odbornej škole pedagogickej sv. Andreja – Svorada a Benedikta v Trenčíne
- Obecnom úrade v Bukovci.

Takmer vo všetkých prípadoch možno skonštatovať, že došlo k odstráneniu zistených nedostatkov. Menej závažné nedostatky, ktoré sa vyskytli, boli riešené usmernením jednotlivých zamestnancov.

Plánované komplexné kontroly správy registratúry boli vykonané v 37 subjektoch, a to v:

- organizácii Sociálne služby mesta Trenčín, m. r. o.,
- v Bilingválnom slovensko – španielskom gymnáziu v Novom Meste nad Váhom,
- Gymnáziu Milana Rastislava Štefánika v Novom Meste nad Váhom,
- Obchodnej akadémii Milana Hodžu v Trenčíne,
- Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Trenčíne,
- Základnej škole v Opatovciach nad Nitrou,
- Regionálnom združení miest a obcí Stredného Považia,
- Obecnom úrade vo Veľkej Hradnej,
- Obecnom úrade v Dolnej Súči,
- Obecnom úrade v Hornej Súči,
- COOP Jednote v Prievidzi,
- Obecnom úrade v Modrovej,
- Obecnom úrade v Potvoriciach,
- Obecnom úrade v Hôrke nad Váhom,
- Obecnom úrade vo Vad'ovciach
- Obecnom úrade v Kamenci pod Vtáčnikom,
- Obecnom úrade v Ráztočne,

- Strednej odbornej škole letecko – technickej v Trenčíne,
- Obecnom úrade v Lehote pod Vtáčnikom,
- Obecnom úrade v Radobici,
- Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Považskej Bystrici,
- Považskom osvetovom stredisku v Považskej Bystrici,
- Vlastivednom múzeu v Považskej Bystrici,
- Centre sociálnych služieb Lúč v Pruskom,
- Obecnom úrade v Pruskom,
- Mestskom úrade v Prievidzi,
- Nemocnici s poliklinikou v Považskej Bystrici,
- Obecnom úrade v Jasenici,
- Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe v Púchove,
- spoločnosti Makyta, a. s. Púchov,
- Mestskej knižnice v Handlovej,
- v spoločnosti Kúpele Trenčianske Teplice, a. s.,
- Základnej škole v Oslanoch,
- Základnej škole v Zemianskych Kostol'anoch,
- Súkromnom gymnáziu FUTURUM v Trenčíne
- Obecnom úrade v Dolnej Porube
- Obecnom úrade v Hornanoch

Z plánovaných komplexných kontrol boli zistené závažné nedostatky správy registratúry v 4 subjektoch. Vykonanými kontrolami boli zistené nedostatky pri vedení správy registratúry menšieho rozsahu v 28 subjektoch. Nedostatky pri vedení správy registratúry neboli zistené iba v 5 subjektoch. Z celkového počtu 43 vykonaných kontrol správy registratúry bol zistený nasledovný skutkový stav: automatizovaným spôsobom je zabezpečená správa registratúry v 23 subjektoch. Elektronický informačný systém využíva 8 subjektov. Zvyšných 15 subjektov využíva počítačové aplikácie, ktoré dosahujú nízku úroveň zhody s Výnosom MVSR č. 525/2011 Z. z. o štandardoch pre elektronické informačné systémy na správu registratúry. Ostatné subjekty v počte 20 zabezpečujú správu registratúry neautomatizovaným spôsobom prostredníctvom registratúrnych denníkov.

Štátny archív v Trenčíne má vo svojej predarchívnej starostlivosti už iba dva podnikové archívy (Matador, a.s. Púchov a Fortischem, a. s. v Novákoch).

Preberanie archívnych dokumentov

V roku 2020 prebral Štátny archív v Trenčíne do svojej starostlivosti množstvo archívnych dokumentov v celkovom objeme 380,53 bm, čo je oproti predošlému roku výraznejší nárast takmer o 195 bm. Na tomto množstve sa najviac podieľal sídelný archív a to až objemom 322,35 bm, nasledovalo pracovisko Archív Bojnice (52,88 bm) a pracovisko Archív Považská Bystrica prebralo do svojich depotov len 5,3 bm archívnych dokumentov.

Po vyraďovacom konaní sa do archívnej starostlivosti dostala drvivá väčšina z celkového objemu prebratých archívnych dokumentov (320,23 bm). Len malá časť archívnych dokumentov a to množstvo 2,12 bm sa do archívu dostala iným spôsobom (najmä akvizície).

Viacero delimitácií schválených v rokoch 2016 – 2017 Delimitačnou komisiou nebolo v roku 2020 fyzicky uskutočnených kvôli nefungujúcej funkcionalite v rámci ISEA umožňujúcej zápis nových prírastkov, ale hlavne kvôli absencii vhodných priestorov na našich archívnych pracoviskách. Pokračovať v delimitáciách budeme postupne až po spustení

funkcionality nakoľko nemožnosť zapísania delimitovaných prírastkov (ako aj prírastkov k nim získaných po vyrad'ovacom konaní) spôsobuje chaos v evidenciách už niekoľko rokov.

EVIDENCIA ARCHÍVNEHO DEDIČSTVA SR

Predmetnej kapitole sme v rámci archívnych činností venovali 19,25 pracovných dní, čo je totožný počet s predchádzajúcim rokom. Štátny archív v Trenčíne spravuje celkovo 2436 archívnych súborov (fondov, zbierok) v rozsahu 12524,21 bm, z nich najväčší podiel v objeme viac ako 5620,93 bm spravuje samotný sídelný archív v Trenčíne, zvyšok pripadá na pracoviská – Archív Bojnice 3497,64 bm a pracovisko Archív Považská Bystrica 3405,64 bm.

Naše archívne dokumenty spravované iným štátnym archívom neevidujeme. Naopak, spravujeme celkovo 13 depozitov v rozsahu 17,3 bm a to priamo v Štátnom archíve v Trenčíne. Dva depozity v objeme 0,18 bm boli počas roka 2020 navrátené cirkvi (Banskobystrickej diecéze), dovtedy ich spravovalo naše pracovisko Archív Bojnice. Aj zvyšné depozity spravované sídelným archívom v Trenčíne sú vo vlastníctve rímsko-katolíckej cirkvi a pochádzajú prevažne z 18. – 20. storočia. Pracovisko Archív Považská Bystrica nemá v správe archívne fondy v podobe depozitu.

Celkovo už tretí rok po sebe evidujeme nárast archívnych dokumentov dočasne uložených u pôvodcov, ktorí nezriadili archív. Kým v roku 2018 predstavoval objem takýchto dokumentov 170,08 bm, v roku 2019 to bolo už 346,26 bm a v roku 2020 dosiahol tento objem číslo 466,05 bm. Na druhej strane sa znížil počet fondov, ktoré sú uložené u pôvodcov a to z čísla 62 v roku 2019 na počet 49 v roku 2020. Znamená to, že v roku 2020 sme od pôvodcov prebrali väčší počet už dávnejšie posúdených archívnych fondov menšieho rozsahu. U pôvodcov tak zostali veľké fondy ako napríklad Považské strojárne a. s. v objeme 156 bm, ktoré momentálne archívne pracovisko v Považskej Bystrici nemá kde uložiť.

V archívoch pôvodcov eviduje Štátny archív v Trenčíne celkovo len 1 archívny fond, v celkovom množstve 22,32 bm. Ide o archívny fond Novácke chemické závody a. s. z rokov 1994 – 2012.

V roku 2020 sme zaznamenali celkovo 45 prírastkov archívnych dokumentov v rozsahu 380,53 bm. Z uvedeného objemu tvorili prírastky po vyrad'ovacom konaní až 378,41 bm. Iným spôsobom sme prebrali len nepatrnú časť a to objem 2,12 bm archívnych dokumentov. Najväčší podiel na preberaní dokumentov mal sídelný archív, ktorý do svojich depotov prebral 322,35 bm archívneho materiálu, Pracovisko Archív Bojnice prevzalo 52,88 bm a napokon pracovisko Archív Považská Bystrica prevzalo len 5,3 bm archívnych dokumentov.

Úbytky archívnych dokumentov sme za rok 2020 vykazovali len v piatich prípadoch a to v sídelnom archíve v počte 3 úbytkov v objeme 1,7 bm, kde sa v jednom prípade prehodnotila dokumentárna hodnota celého fondu (Okresná správa nemocenského poistenia v Trenčíne; 1,5 bm), zvyšok tvorili úbytky po vnútornom vyrad'ovaní. Na pracovisku Archív Bojnice boli 2 úbytky a v tomto prípade sa 2 fondy vracali rímsko-katolíckej cirkvi, ktoré sme mali ako depozit v celkovom objeme 0,18 bm. Išlo o fond Rímskokatolícka autonómna

cirkevná obec v Prievidzi 1891 – 1935 (0,06 bm) a Spolok katolícko-priemyselnej mládeže v Prievidzi 1906 – 1939 (0,15 bm).

Úbytok bol riadne odpísaný aj v príslušných evidenciách. Iné úbytky archívnych dokumentov sa vykážu až po ukončení prác súvisiacich s triedením a odborným spracovaním archívnych fondov (najmä ONV Trenčín, odbor výstavby; ONV Prievidza, odbor výstavby).

OCHRANA ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Vzhľadom na vyťaženosť reštaurátorských dielní sa v roku 2020 nepodarilo realizovať žiadne reštaurovanie ani konzervovanie archívneho dokumentu. Je to veľká škoda, dokumentov, ktorým by sa zišiel zásah reštaurátora je v archíve veľmi veľa. Zničené sú najmä dôsledkom vlhka a plesní.

Ochrana dokumentov spočíva nielen v ich fyzickom reštaurovaní a konzervovaní, ale aj v činnostiach majúcich za cieľ ich dlhodobú ochranu a stabilizáciu.

V roku 2020 nám v externom depote v Kare, ktorý sme získali v roku 2019, Centrum podpory Trenčín inštalovalo kovové statické regále na uloženie 1000 bm archívneho materiálu. Tým sa vyriešil problém zaregálovania tohto priestoru a vďaka regálom sme mohli aspoň dočasne prevziať dokumenty patriace bojnickému pracovisku, ktoré k nám boli privezené zo Štátneho archívu v Bratislave v rámci delimitácie.

Počas roka 2020 prebehla čiastočná výmena neónových svietidiel a to najmä na pracovisku Archív Považská Bystrica, kde zo svetiel vypadávali kryty, resp. zo stropu aj samotné neónové svietidlá a to už po viac rokov. Na komplexnú rekonštrukciu elektrických rozvodov nie sú vyčlenené finančné prostriedky aj keď o to žiadame už niekoľko rokov.

Počas leta začala v mapárni sídelného archívu opadávať zo stropu omietka čo aj zamestnanci Centra podpory Trenčín vyhodnotili ako stav, ktorý by mohol niekomu privodiť zranenie. Vzhľadom k uvedenému bola naša požiadavka na celkovú rekonštrukciu tejto miestnosti vypočítaná a v jesenných mesiacoch sa previedla komplexná rekonštrukcia omietok spočívajúca v osekání starej omietky a natiahnutí novej. Zároveň sa v mapárni vymenilo aj osvetlenie nakoľko to pôvodné sa na stenu po jeho demontovaní nedalo už inštalovať. Okrem toho, nevyhovovalo ani novým technickým normám. Murárske práce zahŕňali aj opravu omietok v prednáškovej miestnosti, kde rovnako opadávali na strope i podperných stĺpoch.

Počiatkom roka nám bol inštalovaný aj nový elektrický zabezpečovací systém (EZS), nakoľko starý systém v prípade výpadku elektrického prúdu už nefungoval na záložný zdroj. Išlo o inštaláciu úplne nového zabezpečovacieho systému so všetkým príslušenstvom. Zároveň sa ako druhý samostatný okruh inštaloval EZS aj do miestnosti tzv. trezorovne, kde teraz tvorí samostatne chránený okruh so vstupom prostredníctvom kódu na klávesnici.

V mapárni a depote boli vymenené tri chybné hlásiče elektrickej požiarnej signalizácie (EPS) o čo sme sa snažili už viac rokov. EPS by sa ale zišla úplne nová s prepojením na požiarnikov. O celkovú výmenu EPS žiadame Centrum podpory Trenčín každoročne.

Nedostatok depotov na pracovisku v Bojniciach sme počas roka riešili v spolupráci s Centrom podpory Trenčín aj Jednotkou podpory Prievidza viackrát. Doteraz sa čakalo na presťahovanie Okresného úradu v Prievidzi do nových priestorov Klientskeho centra v Prievidzi, kde v pôvodnej budove máme od Centra podpory Trenčín prisľúbené, že po

adaptovaní by sa časť budovy mohla použiť ako depot pre potreby pracoviska Archív Bojnice. Budova bývalého Okresného úradu v Prievidzi je nateraz voľná, po odobrení zámeru zo sekcie ekonomiky MV SR spoločne s Centrom podpory Trenčín budeme hľadať možnosti, ako tento priestor využiť pre potreby archívneho depotu.

Úsilie sme v roku 2020 venovali aj vysporiadaniu pozemkov okolo archívnej budovy v Bojniciach. Ministerstvu vnútra SR patril len pozemok pod samotným archívom, všetky okolité pozemky (príjazdová cesta, parkovisko) tvoriace s budovou jeden funkčný celok boli vo vlastníctve mesta Bojnice. Záležitosť promptne a viackrát riešilo nielen vedenie pracoviska v Bojniciach, ale do záležitosti sa angažoval tak riaditeľ sídelného archívu ako i riaditeľ Centra podpory Trenčín. Záležitosť sa kvôli prietahom zo strany mesta Bojnice riešila ešte tesne pred Vianocami 2020. Znalecký posudok vyčíslil hodnotu pozemkov na sumu niečo cez 13 eur / m², mesto Bojnice si stanovilo sumu 50 eur / m². Sekcia ekonomiky MV SR kúpu predmetného pozemku odobrila za sumu stanovenú mestom Bojnice (celková suma presiahla 33 000 eur). Momentálne sa čaká na uzatvorenie kúpnej zmluvy.

Získaniu nových priestorov pre pracovisko Archív Považská Bystrica sme venovali rovnako veľkú pozornosť ako aj v prípade bojnického pracoviska. V júli 2020 inicioval riaditeľ archívu stretnutie s riaditeľom Centra podpory Trenčín, vedúcou oddelenia nehnuteľností a vedúcou pracoviska Archívu Považská Bystrica, kde sme spoločnými silami hľadali riešenie ako získať vyhovujúce priestory na uloženie archívnych dokumentov. Následne boli oslovení zástupcovia samosprávy, súdu i nemocnice. O vhodnosti priestorov i podmienok prenájmu sa momentálne vedú so zástupcami predmetných inštitúcií rokovania.

Úložná kapacita Štátneho archívu v Trenčíne je rozložená veľmi nerovnomerne. Kým pracoviská vykazujú nulovú, či takmer nulovú voľnú úložnú kapacitu, Štátny archív v Trenčíne má najmä vďaka prenajatému priestoru v Kare k dispozícii ešte 1899,88 bm. Celková kapacita archívu vrátane pracovísk je na úrovni približne 14 285 bm. Najväčšie ťažkosti s úložnou kapacitou má predovšetkým pracovisko Archív Bojnice, ktoré si v minulosti muselo adaptovať jednu kancelársku miestnosť na dočasný depot. Pracovisko Archív Považská Bystrica má ešte k dispozícii úložnú kapacitu v objeme cca 35,66 bm.

K údržbe patrili aj menšie opravy v rámci budovy, kosenie, revízie technických zariadení, opravy vodovodných batérii, WC, návrhy na vyradenie hnutel'ného nepotrebného majetku, oprava plota obkolesujúceho sídelný archív a pod. V závere roka sa v areáli sídelného archívu previedla náhradná výsadba 3 ks čerešní. Vzhľadom k pandémie koronavírusu sme pre pracovisko Archív Považská Bystrica objednávali ochranné plexisklá na stoly oddelujúce zamestnancov archívu od stránok, ktoré im boli aj dodané. V mesiaci september sa vykonávala aj pasportizácia archívnych budov, kde sa aktualizovali údaje o ich technickom stave a dopĺňali sa údaje o novoprenajatých priestoroch v Kare.

V mesiaci október sme pripomienkovali SWOT analýzu potrebnú k Stratégii ochrany archívnych dokumentov potrebnú ku Koncepcii rozvoja štátnych archívov na roky 2021 – 2026.

V budove sídelného archívu sa tiež previedla revízia hasiacich prístrojov a vodných hydrantov.

Na pracovisku Archív Považská Bystrica aj revízna prehliadka výťahu, tlakové pretláčanie kanalizačného potrubia, ukotvenie regálov v depotoch, deratizácia a výmena bleskozvodu. Je potrebné upozorniť na skutočnosť, že na tomto pracovisku naďalej pretrváva

problém s vandalmi, ktorí cielene poškodzujú archívnu budovu (vytrhávajú ukotvený bleskozvod, vyrypujú diery do drevených dverí, píšu fixkami po archívnej budove, devastujú odpadkový kôš a zapalujú jeho obsah, vyliezajú po vonkajších požiarnych rebríkoch až na strechu, hádžu do budovy kamene) a celkovo znečisťujú okolie archívu zvyškami z konzumácie jedla a alkoholu. V rámci prevencie pravidelne kontaktujeme mestskú i štátnu políciu so žiadosťou o zvýšenú hliadkovú činnosť. Chýba kamerový systém i oplotenie archívnej budovy o čo sa snažíme už niekoľko rokov.

Pracovisko Archív Bojnice zabezpečilo výmenu ventilov na radiátoroch, ktoré boli zastarané čoho dôsledkom bola zima najmä v depotoch. Vymieňala sa tu tiež vodovodná batéria, zabezpečovala sa oprava internetovej siete, ktorá v archíve nefungovala viac ako týždeň.

Ochrane archívnych dokumentov sme počas roka venovali 41,25 dní.

FILMOTÉKA

Štátny archív v Trenčíne v roku 2020 nevyhotovoval konzervačné ani študijné kópie.

SPRACÚVANIE A SPRÍSTUPŇOVANIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

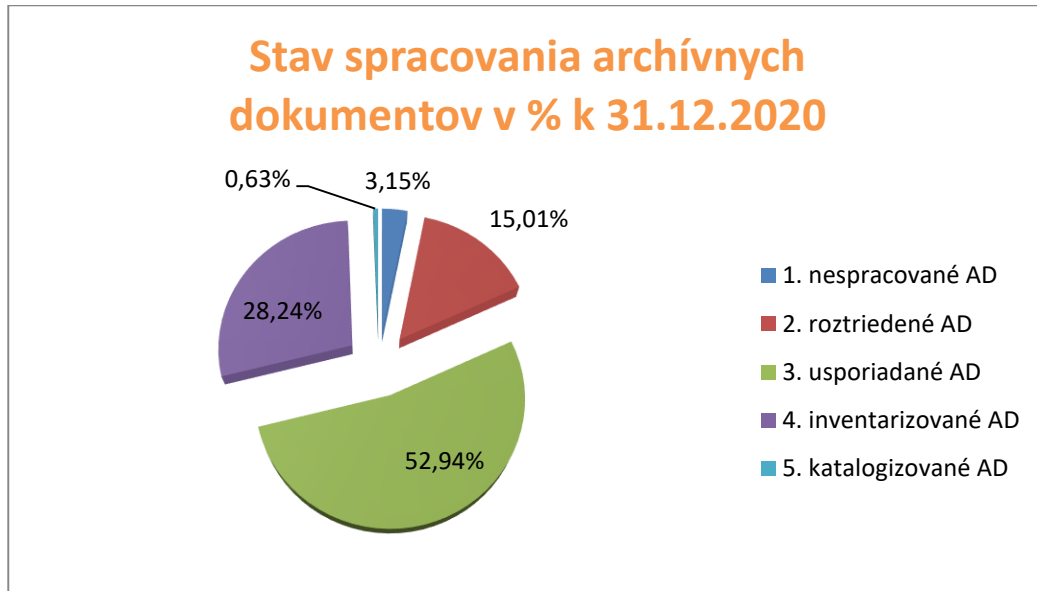
Stav spracovania a sprístupnenia AD k 31. decembru vykazovaného roka

Odborní zamestnanci Štátneho archívu v Trenčíne spolu s pracoviskami venovali činnostiam na úseku spracovania pomerne značnú časť v rámci pracovných dní v celkovom objeme 984,25 pracovných dní. V tejto kapitole tak zaznamenávame nárast o približne 40 % čo bolo spôsobené najmä prijatím preventívnych opatrení ako zatvorenie bádateľne, resp. útlm činností notárskych úradov, súdov a pod. v dôsledku pandémie koronavírusu. Nekonali sa ani výstavy a rozličné semináre a tak zamestnanci mohli venovať viacej času práve na úseku spracovania archívnych dokumentov. Pandémia nám paradoxne v tomto smere pomohla. Oproti predchádzajúcemu roku je nárast agendy spracovania veľmi citeľný. V roku 2019 sa spracovaniu venovalo 594 dní.

Z celkového množstva archívnych dokumentov 12035,84 bm, ktoré reálne máme uložené v archívnych depotoch je 379,16 bm nespracovaných (3,15%), roztriedených je 1807,455 bm (15,01%), usporiadaných 6372,833 (52,94%), inventarizovaných 3399,58 bm (28,24%), katalogizovaných je 76,632 bm (0,63%). Percentuálny rozdiel jednotlivých ukazovateľov je v medziročnom porovnaní takmer nepatrný. Je príliš veľa archívneho materiálu v pomere k zamestnancom, ktorí ho systematicky spracúvajú. Ak dáme do vzájomného pomeru celkový počet bm (12035,84) / celkový počet systematizovaných miest v Štátnom archíve v Trenčíne (19), na jedného zamestnanca pripadá takmer 633,46 bm archívneho materiálu čo predstavuje medziročný nárast o necelých 22 bm! Ak by sme tento ukazovateľ ráтали z celkového množstva archívnych dokumentov v pôsobnosti archívu (12524,21 bm), vyšlo by nám ešte vyššie číslo (659,16 bm / 1 zamestnanec).

Z toho najväčšiu časť nespracovaných fondov vykazuje pracovisko Archív v Považskej Bystrici a to 376,55 bm a toto pracovisko zároveň vykazuje aj najviac inventarizovaných fondov z celkového udávaného objemu a to 1620,75 bm. Najviac

katalogizovaných fondov vykazuje samotný sídelný archív a to 75,172 bm. Najväčší podiel roztriedených fondov má sídelný archív (915,775 bm), v poradí druhým je považskobystrické pracovisko (751,94 bm). V usporiadanom stave je najväčšie zastúpenie fondov v sídelnom trenčianskom archíve (3316,723 bm), nasleduje pracovisko Archív Bojnice (2556,11 bm) a napokon pracovisko Archív Považská Bystrica (500 bm).

Spracovanie a prístupnosť AD vo vykazovanom roku

V uplynulom roku 2020 sa systematickejšie spracúvali archívne fondy len v samotnom sídelnom archíve, kde to dovoľuje najmä personálny stav. Pracoviská sú dlhodobo personálne poddimenzované a zahŕtené predarchívnu starostlivosťou, bádateľskou, no najmä správnu agendou. V nečakanej situácii, keď boli kvôli pandémie koronavírusu archívy pre verejnosť zatvorené, sa aj pracovná agenda musela prispôbiť vzniknutej situácii. Zamestnanci, ktorí majú zverenú napr. bádateľskú agendu, knižnicu, ale i správnu agendu, boli zapojení do spracovania archívnych fondov.

Najväčší podiel na spracovaní archívnych fondov v roku 2020 vykazujeme pri usporiadaní fondu ONV v Trenčíne, odbor výstavby 1976 – 1983 vrátane vnútorného vyradovania, kde sa podarilo spracovať približne 42,88 bm materiálu. Na spracovaní fondu sa podieľali viacerí zamestnanci.

Spracúvaniu paleograficky a jazykovo náročného archívneho materiálu sa venuje aj riaditeľ Štátneho archívu v Trenčíne. Podarilo sa mu inventarizovať a do aplikácie Bach-inventáre zapísať 1,25 bm archívneho materiálu, čo predstavuje 10 archívnych škatúl z fondu Magistrát Trenčín, príjmy a výdavky z rokov 1580 – 1635.

Systematickým usporiadaním vrátane vnútorného vyradovania a zároveň inventarizovaním pracovali zamestnanci OSAD-u na týchto fondoch:

- Okresný národný výbor v Trenčíne, I. manipulačné obdobie 1947 – 1948, kde sa spracovalo 9,325 bm archívneho materiálu;
- Okresný národný výbor v Trenčíne, odbor školstva 1964-1974, 3 bm;

- Podľa Plánu práce sa tiež inventarizovali prezidiálne spisy Okresného úradu Nového Mesta nad Váhom v rozsahu 1,125 bm.

Počas pandémie sa niektorí zamestnanci museli namiesto bádateľskej a správnej agendy venovať spracúvaniu archívnych fondov, čo nebolo v pláne a išlo o akúsi „náhradnú prácu.“ Zamestnanci boli poverení usporiadať niektoré fondy vrátane vnútorného vyradovania (napr. Magistrát Trenčín, policajný kapitanát: 10 bm; Magistrát Trenčín, účtovná agenda: 4,25 bm; Magistrát Trenčín, súdna agenda: 13,25 bm a spisy okresných i miestnych ľudových súdov a obžalobcov pri okresných ľudových súdoch čo boli rozsahom vcelku malé fondy od 0,05 do 1,125 bm. Popri tom bol čas na vypracovanie dodatkov k prevzatým matričným knihám z rokov 1895 – 1906 (1916) vo fondoch obvodných (obecných) notárskych úradov, čo sme do sumárneho výkazu zapísali ako reinventarizácia. Celkovo bolo vyhotovených 20 dodatkov týkajúcich sa fondov notárskych úradov a jeden dodatok týkajúci sa Okresného národného výboru v Trenčíne.

Na pracovisku Archív Považská Bystrica kvôli pandémie koronavírusu, karanténe, ale i samotnej chorobe, ktorá postihla 2 zamestnancov (zo štyroch) v roku 2020 nevykazujú žiadnu prácu na poli spracovania archívnych dokumentov.

Pracovisko Archív Bojnice systematicky usporadúva a vnútorne vyraduje písomnosti z fondu Okresný národný výbor v Prievidzi, kde by po dokončení predmetných prác mohli uvoľniť z depotov miesto pre archívny materiál majúci sa prevziať do trvalej archívnej úschovy. V roku 2020 kolektív bojnického archívu takto spracoval 31,2 bm archívneho materiálu.

Systematickou katalogizáciou prechádza aj fond Magistrát Trenčín, administratívne spisy, v roku 2020 sa skatalogizovali roky 1921 – 1922 v rozsahu 2,345 bm čo predstavuje 733 katalogizačných záznamov. Práce na zinventarizovaní fondového oddelenia sa tým zavŕšili a v budúcom roku bude úlohou pripraviť vydanie archívnej pomôcky.

V roku 2020 sa podarilo sfinalizovať práce na archívnej pomôcke – inventári fondu MNV v Mošovciach, ktorá je zviazaná a pripravená na používanie bádateľmi. Do finálnej podoby sa podarilo pripraviť aj druhú archívnu pomôcku fondu Školský inšpektorát v Trenčíne, kde sa ešte doladuje zopár technických detailov a pomôcka bude rovnako pripravená pre bádateľov.

K spracovaniu je potrebné priradiť i archívne pomôcky v podobe opisov archívnych fondov. Šiesti zamestnanci vypracovali spolu 15 opisov archívnych fondov, boli to tieto:

Miestny národný výbor v Mošovciach nad Váhom	1950 - 1960
Obvodný notársky úrad Trenčianske Teplice	1871 – 1945 (1963)
Obvodný notársky úrad v Moravskom Lieskovom	(1850) 1874 - 1945
Obvodný úrad miestnych národných výborov v Moravskom Lieskovom	(1937) 1945 – 1950 (1957)

Obvodný notársky úrad v Podolí	1890 – 1945 (1958)
Obvodný notársky úrad v Sedličnej	1872 – 1945 (1960)
Obvodný notársky úrad v Nedožeroch	1889 – 1945 (1950)
Obvodný úrad miestnych národných výborov v Handlovej	(1944) 1945 – 1950 (1951)
Obvodný úrad miestnych národných výborov v Kľačane	1945 – 1950 (1953)
Obvodný notársky úrad v Diviakoch nad Nitricou	1886 – 1945 (1951)
Obvodný úrad miestnych národných výborov v Diviakoch nad Nitricou	1945 - 1950
Miestny národný výbor v Bodinej	1948 - 1972
Mestský národný výbor v Bohuniciach	1945 - 1970
Miestny národný výbor v Bolešove	1946 - 1990
Miestny národný výbor v Borčiciach	1945 - 1979

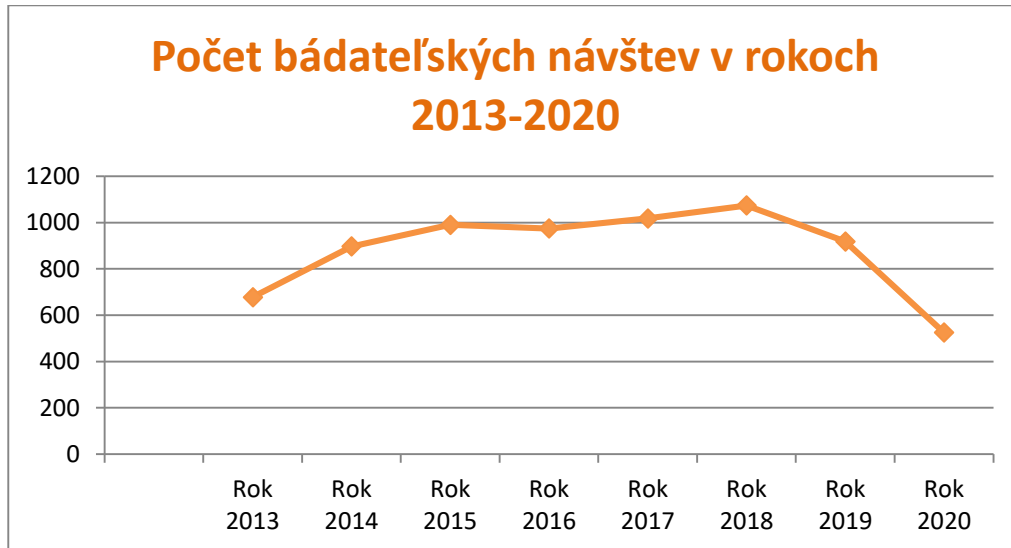
PRÍSTUP K ARCHÍVNÝM DOKUMENTOM

Prístup k archívnym dokumentom patrí k najdôležitejším úsekom činnosti každého archívu. Cieľom je zabezpečiť štúdium archívnych prameňov širokej verejnosti formou bádateľských návštev, vydaním správnej informácie v podobe odpisu, výpisu, potvrdenia alebo kópie, vypracovanie rešerše z archívnych dokumentov. Archív zabezpečuje aj verejné vystavovanie archívnych dokumentov, zväčša tematicky pri nejakej príležitosti (napr. výročia udalostí, pripomenutie si osobností a pod.).

Prístup k AD na základe bádateľského listu

V roku 2020 navštívilo Štátny archív v Trenčíne vrátane pracovísk 249 bádateľov. Nie je to tak enormný prepád ako sme očakávali, keďže archívy boli kvôli pandémie koronavírusu dlhšie zatvorené. V medziročnom porovnaní je to pokles o 66 bádateľov. Úbytok bádateľov ale zaznamenávame v posledných troch rokoch stále, aj keď nejde o nejaký prudký úbytok. Z celkového množstva navštívilo archívne pracoviská len 6 bádateľov zo zahraničia. Dohromady vykonali bádatelia 525 bádateľských návštev a tu je už vidieť enormný pokles v danom ukazovateli. Pre porovnanie, v roku 2019 vykonali bádatelia v našom archíve vrátane pracovísk 918 bádateľských návštev. Je to pokles o 393 bádateľských návštev. Z počtu 525 bádateľských návštev bolo v roku 2020 zahraničných len 6.

V počte bádateľov za rok 2020 ich najviac navštívilo pracovisko Archív Bojnice (100), nasleduje sídelný archív (77) a napokon pracovisko Archív Považská Bystrica (72). Najviac bádateľských návštev ale evidujeme na považskobystrickom pracovisku (208) čo v medziročnom porovnaní predstavuje takmer 45 % pokles, druhý v poradí je sídelný archív (164) a napokon bojnické pracovisko (153).

Obr. Bádateľňa sídelného archívu

Prístup k AD formou odpisu, výpisu, potvrdenia, alebo kópie na základe písomnej žiadosti

Za účelom vyhľadania, vystavenia odpisu, výpisu, či potvrdenia, prípadne kópie z archívnych dokumentov evidoval archív v roku 2020 1554 žiadostí, z nich najviac (767) bolo doručených sídelnému archívu v Trenčíne, kde zamestnanci vydali až 1435 odpisov, výpisov a potvrdení z archívnych dokumentov. V medziročnom porovnaní je to o 80 žiadostí menej. Na druhej strane, počet žiadostí adresovaných do sídelného archívu je takmer totožný s rokom 2019 (770 žiadostí). V roku 2020 sa vystavilo o 77 odpisov, výpisov a potvrdení viac ako v roku 2019. Vyplýva z toho, že žiadosti boli komplikovanejšie a ich vybavenie si vyžiadalo viac času.

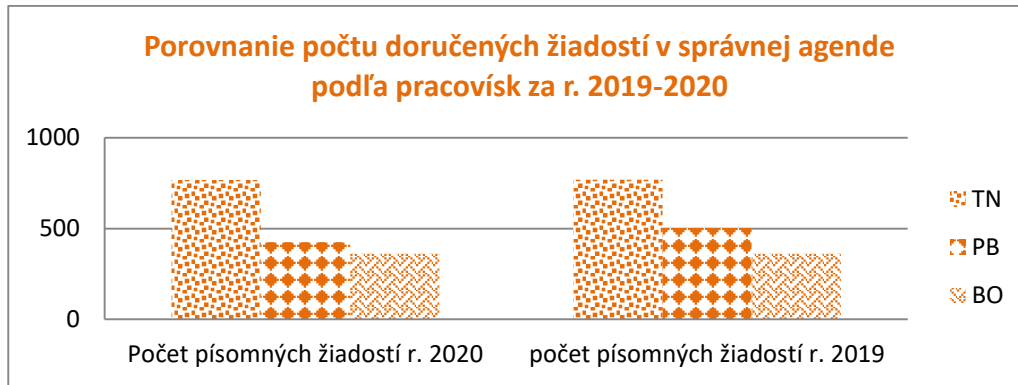
Je treba podotknúť, že ide o časovo náročnú agendu, dokumenty sa vyhľadávajú v často neúplne zachovalých, čiastočne alebo vôbec nespracovaných fondoch. Mnohé takéto dokumenty sa navyše musia chodiť vyhľadávať do prenajatej budovy Kary (mimo hlavnej budovy archívu), kde nie sú vhodné podmienky na dlhšie vyhľadávanie.

Na pracovisku v Považskej Bystrici vybavili v roku 2020 425 žiadostí v správnej agende a vydali 431 výpisov, odpisov a potvrdení. Úbytok predmetnej agendy je v medziročnom porovnaní na tomto pracovisku približne na úrovni 20 %.

Pracovisko Archív Bojnice vybavilo 362 písomných žiadostí v správnej agende z ktorých vyhotovili 385 odpisov, výpisov, potvrdení či xeroxkópií.

Väčšina vydaných odpisov sa týka majetkovo-právnej agendy, nevysporiadaných pozemkov, dodatočných dedičských konaní, ale tiež potvrdení o absolvovaní školy, kópií vysvedčení a podobne. V správnej agende sme v roku 2020 zaznamenali len nepatrný úbytok doručených žiadostí, napriek tomu sa zvýšil počet vydaných kópií, odpisov a potvrdení. Celkovo sme vydali 2251 odpisov, výpisov či xeroxkópií z archívnych dokumentov čo je porovnateľné napríklad s rokom 2018, kedy nebola pandémia koronavírusu.

Počet žiadostí a vydaných informácií v správnej agende v roku 2020				
	Štátny archív v Trenčíne	Pracovisko Archív v Považskej Bystrici	Pracovisko Archív v Bojniciach	Celkom
Počet žiadostí	767	425	362	1554
Počet vydaných odpisov, výpisov, potvrdení, kópií AD	1435	431	385	2251

Prístup k AD formou rešerše na základe písomnej žiadosti

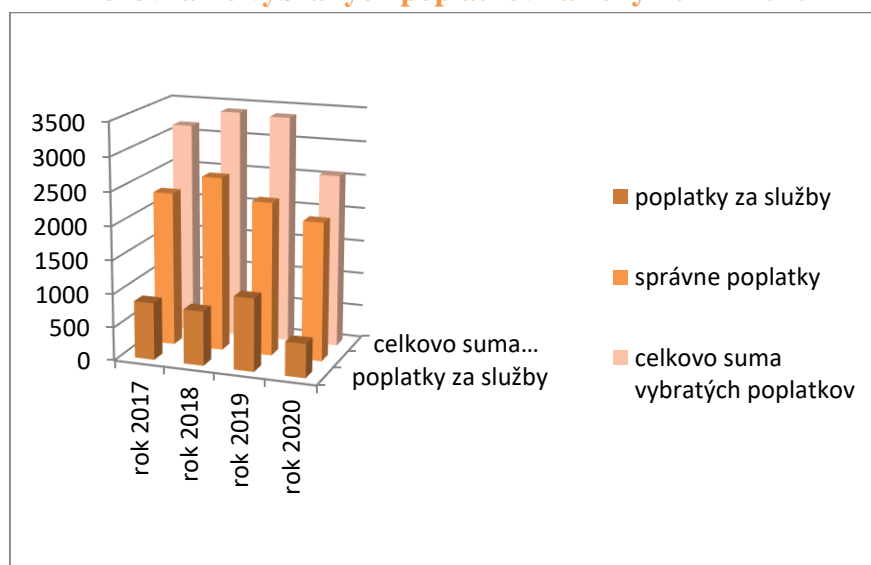
Štátny archív v Trenčíne nevybavil v uplynulom roku ani jednu rešerš. Nebola nám doručená žiadna žiadosť o tento druh prístupu k archívnym dokumentom. Pre porovnanie, v roku 2019 sme vybavili 4 rešerše. Rešerše sa väčšinou týkajú genealogického pátrania a keďže nedisponujeme cirkevnými matrikami do roku 1895, žiadosti o rešerše sú nám adresované len veľmi ojedinele.

Poplatky

Zamestnanci archívu vybrali celkovo na poplatkoch od bádateľov a stránok sumu 2571,98 €. Je to úbytok o viac ako 800 € ak porovnáваме tieto údaje s rokom 2019. Prvenstvo v tomto smere zaujalo pracovisko Archív Bojnice, ktoré vybralo viac ako polovicu z predmetnej sumy (1330,77 €). Považskobystrický archív sa na celkovej sume podieľal čiastkou 876,82 € a napokon sídelný archív vybral na poplatkoch tradične najnižšiu sumu a to 364,39 € nakoľko do archívu je doručovaných veľa žiadostí od právnických osôb oslobodených od poplatkov (súdy, notári, SPF, Sociálna poisťovňa).

Z celkovej vybratej sumy tvorili správne poplatky podľa zákona sumu 2063 €, zvyšok pripadol na poplatky za služby archívu (508,98 €).

Porovnanie vybraných poplatkov za roky 2017 - 2020

PRÍRUČNÁ ODBORNÁ ARCHÍVNA KNIŽNICA

Odborná archívna knižnica je určená pre interné potreby zamestnancov archívu a na prezenčné štúdium aj pre verejnosť. Archívna knižnica je systematicky budovaná a dopĺňaná dlhé desaťročia, vďaka čomu v súčasnosti máme pomerne dobre zachovalé celé ročníky najrôznejších odborných časopisov z oblasti celonárodnej a regionálnej histórie Slovenska, ale i Českej republiky. Z historických knižničných fondov je cenná najmä piaristická knižnica obsahujúca niekoľko inkunábul a tlače zo 16. – 20. storočia. Kým v minulosti boli na pravidelný nákup odbornej literatúry vyčleňované finančné prostriedky, aktuálne sa knižničný fond dopĺňa predovšetkým prostredníctvom individuálnych darov. Knižnica je z veľkej časti skatalogizovaná elektronicky v programe Bach – Knižnica, ale aj klasicky v podobe kartotečných lístkov.

Obr. Časť historickej archívnej knižnice

K 31. decembru vykazovaného roka evidujeme spolu 26 719 knižných zväzkov. Najväčší podiel má knižnica v trencianskom archíve, ktorá eviduje 15 155 zväzkov, pracoviská majú navzájom približne porovnateľný počet, Považská Bystrica 5480 a Bojnice 6084. Knižnicu dopĺňame najmä o dary. Spolu sme príručnú odbornú archívnu knižnicu obohatili v roku 2020 celkovo o 160 zväzkov. Spolu sa skatalogizovalo 692 knižných zväzkov, z toho v sídelnom archíve až 661 zväzkov. Pre porovnanie sa v roku 2019 skatalogizovalo 223 kníh, aj tento nárast súvisel s pandémiou koronavírusu, kedy katalogizovanie knižničného fondu bola jedna z „náhradných prác.“ K prezenčnému účelu bolo z knižnice vypožičaných 260 zväzkov čo je zrejmy pokles o 521 zväzkov oproti roku 2019 zapríčinený najmä úbytkom bádateľských návštev

v súvislosti s pandémiou koronavírusu. Starostlivosti o knižničný fond sme venovali 57,75 dní.

VÝSKUMNÁ, PUBLIKAČNÁ, KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

Predmetným činnostiam venovali zamestnanci celkovo 220,5 pracovných dní čo predstavuje takmer 50 % pokles oproti predošlému roku. Príčinou boli protipandemické opatrenia, ktoré prakticky znemožnili konanie výstav, prednášok, seminárov, ale aj obyčajných exkurzií pre školy.

Výskumné úlohy

V roku 2020 sme sa podieľali na príprave Stratégie ochrany archívnych dokumentov a Koncepcii rozvoja štátnych archívov na roky 2021 – 2026. Išlo o rezortné výskumné úlohy, ktorých hlavným cieľom je vypracovanie dlhodobej a komplexnej koncepcie rozvoja štátnych archívov a ochrany archívnych dokumentov. Iná rezortná úloha zahŕňala aj výber archívnych dokumentov pre aplikáciu Transkribus, ktorá by mala byť schopná prečítať a prepísať historické dokumenty. Pracovisko Archív Považská Bystrica dokončovalo práce aj na Informatívnom sprievodcovi po archívnom pracovisku.

Zamestnanci sa v roku 2020 podieľali aj na štyroch individuálnych výskumných úlohách, z toho 3 riešil riaditeľ. Zameral sa na identifikáciu troch doposiaľ takmer neznámych armálnych listín, nakoľko sa spracúva monumentálny Súpis erbových listín na Slovensku v gescii Slovenskej genealogicko-heraldickej spoločnosti a Slovenskej národnej knižnice, ktorého je spoluautorom. Pre potreby vypracovania dvoch štúdií podnikol výskumy ohľadom genealógie Habeličovcov a archontológie ministeriálov Trenčína v 17. storočí. Vedúca bojnického pracoviska zbierala podklady k príprave článku o histórii Prievidze do pripravovanej monografie.

Súčinnosť sme poskytli aj pri príprave obrazovej publikácie o oslavách výročí ešte v roku 2018, ktoré boli organizované rezortom vnútra a archív na nich participoval.

Publikačná činnosť

Na publikačnej činnosti sa podieľali zamestnanci sídelného archívu i oboch pracovísk. Napriek pandemickej situácii sa aj v uplynulom roku podarilo pripraviť a zaslať do tlače celkovo až 25 rozličných publikačných výstupov. V sídelnom archíve sa riaditeľ podieľal na vypracovaní odborných štúdií z novoveku (archontológia mestských pisárov Trenčína v 17. storočí; Habeličovci – genealógia), ako aj na príprave dvoch monografií (Oskár Formánek, ktorá aj vyšla tlačou v Košiciach a Súpis erbových listín - pre SGHS). Okrem toho ako člen redakčnej rady Zborníka Trenčianskeho múzea v Trenčíne vypracoval 3 posudky. V

Slovenskej archivistike mu vyšli 2 recenzie na monografie z oblasti genealógie-heraldiky-sfragistiky.

Ostatní zamestnanci sa zamerali na drobné príspevky či už vo forme článkov uverejňovaných na webe mesta Trenčín (6 článkov) na základe zmluvy o vzájomnej spolupráci, alebo v regionálnych novinách Považskobystrické novinky, kde sa prezentovali archívne dokumenty na rozličné témy (hasičstvo, školstvo, koniec 2. sv. vojny, Deň matiek, epidémia a pod.). Za zmienku určite stojí príprava monografie Zemianskeho Kvašova a článok o najvyšších predstaviteľoch Prievidze.

Publikačné výstupy zamestnancov v roku 2020:

- 1.) BRINDZA, Peter. Archontológia mestských pisárov (ministeriálov) Trenčína v 17. storočí. V tlači (*Zborník Trenčianskeho múzea v Trenčíne*).
- 2.) BRINDZA, Peter. Výročná správa o činnosti Štátneho archívu v Trenčíne za rok 2019. V tlači (*Zborník Trenčianskeho múzea v Trenčíne*).
- 3.) BRINDZA, Peter. Súpis erbových listín. Vypracovanie a doplnenie niektorých hesiel. Príprava súpisu.
- 4.) BRINDZA, Peter. Skaličan v službách Trenčína. Juraj Habledič (†1675) a jeho rodina. V recenznom konaní (*Zborník FiF UK Historica*).
- 5.) BRINDZA, Peter. Pôvod a stručné dejiny rodiny Formánkovcov. In *Oskár Formánej SJ. Orientalia et occidentalia*, Košice 2020, s. 9 – 16. ISBN 978-80-8191-277-1.
- 6.) BRINDZA, Peter-RÍMSKY, Marek. Najbližšie príbuzenstvo Oskara Formánka. In *Oskár Formánej SJ. Orientalia et occidentalia*, Košice 2020, s. 17 – 24. ISBN 978-80-8191-277-1.
- 7.) BRINDZA, Peter. Katalóg členov Spoločnosti Ježišovej v Trenčíne v rokoch 1684 – 1689. Recenzný posudok
- 8.) BRINDZA, Peter. Slávnostné i bežné stravovanie trenčianskych mešťanov v 17. Storočí. Recenzný posudok.
- 9.) BRINDZA, Peter. Výstavba sídliska „Juh“ v Trenčíne. Recenzný posudok
- 10.) BRINDZA, Peter. Zbierka erbových pečatí. Pečať – prameň rodovej heraldiky a genealógie I. In *Slovenská archivistika*, 2020, roč. 50, č. 2, s. 157 – 160. ISSN 0231-6722. (recenzia)
- 11.) BRINDZA, Peter. Atlas osobných pečatí I. Series nobilium. Genealogicko-heraldický lexikón. In *Slovenská archivistika*, 2020, roč. 50, č. 2, s. 148 – 150. ISSN 0231-6722. (recenzia)
- 12.) ŠTEFANIČÁKOVÁ, Janka. Mária Ďurčová. In *Slovenská archivistika*, 2020, roč. 50, č. 2, s. 269. ISSN 0231-6722.
- 13.) KOTIANOVÁ, Zuzana. Najvyšší predstavitelia Prievidze (1. časť). In *Prievidzský občasník*, 2020, roč. 17, s. 4 – 9. ISSN 1339-3669.
- 14.) KOŠOVÁ, Michaela. Zemiansky Kvašov. (príprava monografie).
- 15.) BUBENÍKOVÁ, Petra-HOLLÁ, Helena-KOŠOVÁ, Michaela. História činnosti archívu. In *Považskobystrické novinky*, 2020, roč. 24, č. 9, s. 21.
- 16.) HOLLÁ, Helena. Z dejín bývalej Mešťianky v Považskej Bystrici – 100 rokov od založenia. In *Považskobystrické novinky*, 2020, roč. 24, č. 12, s. 23.
- 17.) BUBENÍKOVÁ, Petra-HOLLÁ, Helena. História Okresnej hasičskej jednoty v Považskej Bystrici v archívnych dokumentoch.

18.) HOLLÁ, Helena. Spomienka na oslobodenie mesta Považská Bystrica. In *Považskobystrické novinky*, 2020, roč. 24, č. 18, s. 11.

19.) HOLLÁ, Helena. Deň matiek má dlhú históriu. In *Považskobystrické novinky*, 2020, roč. 24, č. 19, s. 24.

20.) HOLLÁ, Helena. Epidémia a choroby v okrese Považská Bystrica na začiatku 20. storočia. In *Považskobystrické novinky*, 2020, roč. 24, č. 22, s. 11.

21.) ŠPIRKO, Peter. Archívne okienko, odborné články zverejňované na webe mesta Trenčín na základe zmluvy o spolupráci a propagácii archívnych fondov na témy:

- *110 rokov od zavedenia kanalizácie a vodovodu v Trenčíne*
- *Kráľ Ryšavá liška a Čierna kráľovná chráni Trenčín*
- *Začiatok rekonštrukcie Trenčianskeho hradu*
- *1940 – začiatok perzekúcie židovských obyvateľov Trenčína*
- *Cár v Trenčíne*
- *Hra o uhorský trón*

Kultúrno-osvetová činnosť

V rámci kapitoly kultúrno-osvetová činnosť sme ako archív boli pomerne činní. Evidujeme celkovo 16 rozličných činností a to aj napriek tomu, že epidemiologická situácia nám v tomto smere skrížila naše plány. V porovnaní s rokom 2019 evidujeme rovnaký počet kultúrno-osvetovej činnosti.

Z plánovaných výstav sa reálne uskutočnili len dve - počas septembra v rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva sme v spolupráci s mestom Trenčín a Trenčianskym múzeom v Trenčíne pripravili v Kultúrno-informačnom centre Trenčína výstavu o ukončení II. svetovej vojny. Pozvánka na výstavu bola aj televízne spracovaná a bola uverejnená v TV Trenčiansky terajšok a na kanály youtube.com

Druhá realizovaná výstava sa uskutočnila v bojnickom archíve a prezentovala regionálne ochotnícke divadlá, keďže roku 2020 bolo sté výročie založenia Slovenského národného divadla. Ohľadom divadelníctva bola nachystaná ešte jedna výstava (Ochotnícke divadlá v Trenčíne a na okolí), ktorá bola plánovaná v spolupráci sídelného archívu a pracovísk, jej realizáciu prerušila pandémia.

S mestom Trenčín sme sa podieľali aj na prezentácii tzv. Čerešňového sadu na Brezine prostredníctvom historických dokumentov, neskoršie spracovaných a verejnosti prezentovaných vo forme informačných panelov rozmiestnených priamo v lokalite Breziny, ktorá je doposiaľ vyhľadávaným turistickým a oddychovým miestom Trenčanov.

Na jar 2020 sme mali v Pláne práce veľkú výstavu o likérkach v Trenčíne na sklonku 19. a počiatkom 20. storočia. Na jej realizácii sa mala popri sídelnom archíve podieľať aj spoločnosť Old Herold, Trenčianske múzeum v Trenčíne a Múzeum obchodu v Bratislave. Z našej strany bola výstava už takmer pripravená, avšak tesne pred jej inštaláciou bola kvôli zlej epidemiologickej situácii zrušená, resp. preložená na rok 2021.

Vďaka dobrým kontaktom na redaktorov TV Markíza sme aj v minulom roku natočili a odvysielali reportáže v Televíznych novinách i v relácii Reflex. Jedna reportáž o pomníku a soche gem Štefánika v Trenčíne zostala zatiaľ neodvysielaná.

Spolupracovali sme aj s printovými médiami, v denníku Nový čas vyšiel článok o kráľovskej návšteve Trenčína; INFO Trenčín prinieslo reportáž z výstavy o ukončení II. sv.

vojny a na vojnovú tému sa písalo aj v MY, Trenčianske noviny, ktoré uverejnili článok o oslobodení Trenčína v roku 1945 na ktorom sme participovali.

V jednom prípade sme pripravili aj krátky článok na web Ministerstva vnútra SR v ktorom sa prezentovala kniha švédskeho autora odvolávajúca sa na naše archívne dokumenty.

V januári a februári sme ešte stihli na pôde sídelného archívu privítať aj tri školské triedy, ktoré u nás absolvovali hodinu dejepisu s prednáškou o poslaní archívu s ukázkami archívnych dokumentov uchovávaných v depotoch. Aktivity pre školy organizujeme každoročne, žiaľ, vývoj pandémie naše aktivity v tomto smere značne pribrzdil.

ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA, VZDELÁVANIE, EKONOMICKÉ A ADMINISTRATÍVNE PRÁCE

Predmetné činnosti si v roku 2020 vyžiadali celkovo 655 pracovných dní čo je o 23,5 dní menej ako v predchádzajúcom roku. V celkovom hodnotení ide o štvrtú časovo najnáročnejšiu oblasť v rámci pracovných činností. Celkovo evidujeme v predmetnej kapitole 25 rozličných činností. Tieto činnosti súviseli napríklad s povinnými školeniami zahrnutými v individuálnych plánoch kompetenčného vzdelávania jednotlivých zamestnancov. Celkovo sa šiesti zamestnanci zúčastnili na siedmych školeniach v Bratislave (z toho 6 x IS Elektronický archív).

Riaditeľ sa dvakrát zúčastnil rokovaní redakčnej rady Zborníka Trenčianskeho múzea a šesť zamestnancov sa zúčastnilo seminára a výstavy Storočná história hraníc Slovenska v Bratislave.

Zvyšok tvorili porady zamestnancov, pravidelné školenia z BOZP a PO určené pre zamestnancov, mentoring, adaptačné vzdelávanie, účasť vo výberovej komisii a pod. Dňa 7. júla 2020 sme zvolali poradu za účasti riaditeľa Centra podpory Trenčín, kde sme sa spoločnými silami pokúsili riešiť problematiku nedostatočných úložných priestorov našich archívnych pracovísk.

Dvaja zamestnanci sa zúčastnili aj slávnostného otvorenia kúrie Ambrovec v Beckove na pozvanie riaditeľa Trenčianskeho múzea v Trenčíne.

V pláne bola aj účasť na XXIV. Archívnych dňoch, avšak pre pandémiu bolo toto tradičné archívárske podujatie preložené na rok 2021.

Do predmetnej kapitoly, samozrejme, patrí aj ostatná činnosť súvisiaca s chodom archívu a zabezpečením jeho prevádzkových potrieb. Ide najmä o komunikáciu so zamestnancami Centra podpory Trenčín (inventarizácia majetku, odpisy nepotrebného majetku, práca s poplatkami, stravné lístky, starostlivosť o budovy a pod.); rokovania s potenciálnymi uchádzačmi o zamestnanie; ďalej rokovania s predstaviteľmi rozličných organizácií a záujmových združení s cieľom prezentácie archívneho dedičstva; vybavovanie administratívnej agendy, emailov, telefonátov a podobne. K uvedeným činnostiam patrí aj zabezpečovanie školení, organizačná práca v podobe výkazov, sumárov, plánov, hlásenie a odstraňovanie rozličných škodových a havarijných udalostí (odstávky kúrenia, vody, elektriny), tiež zabezpečenie údržbárskych prác, tankovanie, vyúčtovanie a celková údržba služobného vozidla atď.

V Trenčíne dňa 9. februára 2021

Mgr. Peter Brindza, PhD.
riaditeľ

OBRAZOVÁ PRÍLOHA

Obr. 1: Pozvánka na výstavu Trenčín je oslobodený!

Obr. 2: Z výstavy Trenčín je oslobodený (KIC Trenčín)

Rekonštrukcia omietok v mapárni a prednáškovej miestnosti v sídelnom archíve:

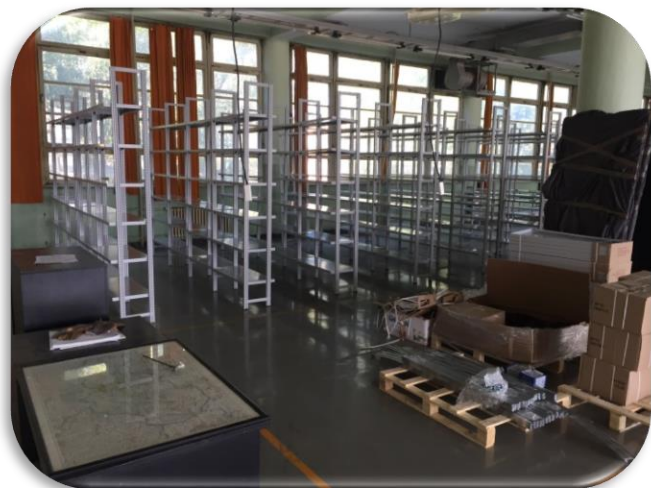

Obr. nové osvetlenie a hlásič EPS v mapárni

Obr. nová klávesnica elektrického zabezpečovacieho systému

Obr. časť nových regálov, depot Kara